

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Mart 2022 | Sayı 25

UYGURLARI GÖRMEZDEN GELMEK DOĞRU MU?

DOĞU TÜRKİSTAN KAMPLARI BİR SOYKIRIM UYGULAMASIDIR

“Bir iki kurum dışında neredeyse toplama kamplarından ve soykırıma varan zulümlerden bahseden yok. Bu durum Çin’in medya üzerinde de tesirli olduğunu göstermekte. Kaynak: Doğu Türkistan kampları bir soykırım uygulamasıdır!”

Yetim Vakfı Başkanı Murat Yılmaz ile Hak-söz Dergisinin 356. sayısında gerçekleştirdiği röportajı iktibas ediyoruz:

İHH Mütevelli Heyeti Üyesi Murat Yılmaz, Doğu Türkistan’daki toplama kamplarını titiz bir inceleme sonrasında raporlaştırdı. İHH İnsani Yardım Vakfı bünyesinde kurulmuş olan araştırma merkezi İNSAMER tarafından “Adım Adım Soykırım” adıyla sunulan rapordan hareketle Çin’in toplama kamplarını Murat Yılmaz’la konuştuk.

- Doğu Türkistan toplama kampları hakkında hazırladığınız ve oldukça detaylı raporunuz, toplama kamplarında kalmış

eski bir tutuklunun “Bayılmadan önce duyduğum son söz Uygur olmamın bir suç olduğuydu.” sözleriyle başlıyor. Bu sözle başlayarak ne anlatmak istediniz?

Şunu söyleyebilirim ki bu sözlerin sahibi olan kardeşimiz binlerce sayfa kitabın özeti olan bir cümle sarf etmiş. Çin’in farklı ırk ve inançlara olan mensubiyetleri kaba-hat olarak kabul etmesi 2700 sene önceki Zhou-Çin Hanedanlığı ve Li öğretisine dayanır. Li kural, kaide ve töre demektir. Li’yi kabul eden ‘Huaxia’ya dönüşür yani Çinlileşir, medeni(!) olurdu. Bunun dışındaki kavim ve topluluklar barbardı. Yani eğer Çinlileşmez, ‘medeni’ hale gelmeyi reddederseniz sizin varlığınızın hiçbir kıymeti yoktur. Hatta var olmamanız olmanızdan daha iyidir.

Burada seçkin bir topluluk anlayışıyla karşılaşıyoruz. Benzer durumu aslında Siyonistlerde de görmekteyiz. Onlar da kendilerini dünyanın efendileri, diğerlerini kendilerine hizmet etmesi gereken canlılar olarak görürler. Tek kural kendi koyduklarıdır. Bunun dışında kural, kaide de

tanımazlar. Anlaşılacağı üzere köklü bir Han milliyetçiliği hastalığıyla karşı karşıyayız. Ben de bu sebeple bu cümlelerle başlamak istedim raporuma. Ülkenizi en zalimane bir şekilde işgal etmiş, sonra dininize, kültür ve yaşantınıza en galiz müdahalelerde bulunmuş, yetmemiş mahremiyetinizi de yerle bir ederek evlerinize kadar girmiş bir rejimden bahsediyoruz. Tüm bunları birleştirdiğimizde pratikte bugün dünya üzerinde yaşamının en zor olduğu coğrafyanın Doğu Türkistan olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü burada can, din, mal, nesil ve akıl haklarına sahip değilsiniz ve hemenhiçbir konuda kendinizi güvende hissedemezsiniz.

- Nedir Doğu Türkistan sorunu?

Doğu Türkistan ilk defa 1758 senesinde Çin Mançu istilasına uğramış, 1884'te artan Rus etkisinden çekinen Mançular, Doğu Türkistan'ı Sinjang (Xinjiang - Yeni Toprak) ismiyle ilhak ederek Mançu Hanedanlığının 19. eyaleti ilan etmiştir. 1911 yılında hanedanlığın çökmesiyle Milliyetçi Çin devletine (Komuntang) bağlanan

Doğu Türkistan, 1949 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir parçası yapılmış, 1 Ekim 1955'te eyalet statüsünden çıkarılarak özerk bölge ilan edilmiştir.

Tüm bu süreçler boyunca Uygur Müslümanlar gerek kurdukları devletler gerekse ilhak ve işgal süreçlerinde gerçekleştirdikleri isyanlarla varlık mücadelesini devam ettirmişlerdir. Çin Doğu Türkistan'a temelde dört nedenle sahip olmak ve tam bir kontrol sağlamak istemektedir:

- 1) Başlangıçta zikrettiğimiz Han milliyetçiliğinin katı ve tavizsiz yapısı.
- 2) Doğu Türkistan halkının din, inanç ve kültürlerine bağlı yapısıyla hürriyetine olan düşkünlüğü.
- 3) Doğu Türkistan'ın yeraltı kaynaklarının inanılmaz zenginliği.
- 4) 2013 yılında ilan edilen "Bir Kuşak Bir Yol" projesiyle dünyaya sunulacak mal ve değerli maden sevkiyatları için Doğu Türkistan'ın vazgeçilmez konumu.

Bahsedilen dört özellik Çin'in Doğu Tür-

kistan ilgi ve ısrarını oluşturmaktadır. Her bir madde kendi içerisinde uzunca anlatılabilir fakat şu kadarını ifade edelim ki günümüz Çin'ini oluşturan 56 milletten birisi olan Uygur Müslümanları bizzat devlet başkanı XiJinping tarafından şu şekilde tarif ediliyor: "Çürümüş olanlarla devam etmemeliyiz, cürufu atmalı ve özü seçmeliyiz; yeni kökler için samanı ayıklamalıyız." Yani başta Uygurlar olmak üzere Doğu Türkistan'da yaşayan Kazak, Kırgız ve Hui Müslümanlar çürümüş, cüruf ve ayıklanıp atılması gereken saman olarak görülmektedir. Amaç bu kadar kati ve keskin olunca da Doğu Türkistan'da yaşananlar dünya tarihinin gördüğü en hazin hadiselerle dönüşmüş, insanlık dışı bir hal almış oluyor.

- Çin'in insan hakları ihlalleri ve soykırım içeren uygulamalarına son yıllarda toplama kampları eklendi. Toplama kamplarına alınan Uygurlara neler yapıldığı, alınanların sayısı, neden alındıkları, kamplardaki 'yaşam' koşulları ve Çin'in amacı konusunda karşılıklı iddialar var. Siz raporunuzda özellikle bu konuyu incelediniz. Toplama kampları hakkında neler söylemek istersiniz?

Raporumuzun da konusu olduğundan müsaadenizle bu kısmı iyi anlaşılabilme-

si adına biraz geniş tutacağım. 11 Eylül 2001'de ABD'de ikiz kulelere yapılan saldırılar Çin için bulunmaz bir fırsat oldu ve zaten devam edegelen hak ihlalleri "terör" bahanesiyle birkaç kat artırıldı. Sonrasında 5 Temmuz 2009 Urumçi olaylarında tam bir provokasyon ile 1000-3000 arası Müslüman katledildi, 4000'den fazla insan tutuklandı. Ardından 2012 yılında Xi Jinping'in Çin devlet başkanı seçilmesiyle Mao dönemi uygulamalarıyla benzer bir süreç işlemeye başladı. 2013 ve 2014 yıllarında Pekin ve Doğu Türkistan'da Uygurların gerçekleştirdiği birkaç saldırı neticesinde hayatını kaybedenler oldu ve bunlar bahane edilerek ayrımcılık, aşırılık ve terörü durdurmak sloganıyla Doğu Türkistan adeta cehenneme çevrildi.

2016 Ağustos ayından bu yana Sincan Uygur Özerk Bölgesi Parti Sekreteri olan Chen Quanguo'nun Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in emriyle 2017 Nisan ayından itibaren Doğu Türkistan'daki Uygur, Kazak, Kırgız ve Hui Müslümanlar toplama kamplarına veya Çin'in resmî söylemiyle zorunlu "Mesleki Eğitim ve Öğretim Merkezleri"ne gönderilmeye başlandı. Aslında bu süreç 2014'te başlamıştı ama 2017'de daha kitlesel bir hale getirildi. Toplama kampları o kadar geniş bir biçimde kurul-

muştur ki belgeler II. Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk defa bir etnik-dinî azınlığın bu kadar geniş bir şekilde kitlesel olarak hapsedildiğini teyit etmektedir. Herhangi bir mahkemede yargılanmayan ve kendilerine bir suç isnat edilmeyen masum insanlar için inşa edilen ve her geçen gün genişletilen bu kamplar, Nazi toplama kampları ya da Sovyet Gulaglarını hatırlatmaktadır. Evlerinden, yurtlarından, eş ve çocuklarından zorla koparılan insanların sayısı her geçen gün artarken uygulanan işkence, organ ticaretine zulümler neticesinde de binlerce insanın hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir.

Çin, tutuklamaları suçu önceden önleme prensibi(!) çerçevesinde gerçekleştirdiğini söylerken, toplama kamplarına alınan Uygurların tamamına yakınının aslında hiçbir suç işlemediği anlaşılmaktadır. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, 2014'te "aşırı dincilik zehrinin" ortadan kaldırılması için baskı siyasetinin uygulanması gerektiğini savunarak keyfî tutuklamalara zemin hazırlamıştır. Mayıs 2014'te "Teröre Karşı Sert Darbe Kampanyası" başlatılmış, yayımlanan "75 aşırılık belirtisi" gösterenlerin ihbar edilmeleri istenmiştir. 2015'te ÇKP Sekreteri Zhang Chunxian'ın, "vuran elin ve eğitim elinin sert olması gerektiği" şeklindeki sözleri, kamplarının temel mantığını oluşturmuştur.

1 Ocak 2016 Terörle Mücadele Yasası ve 29 Mart 2017 Sincan'daki Aşırılığı Yok Etme Yönetmelikleri'nin yürürlüğe girmesi ile ilgili hükümet birimlerine sadece silahlı operasyonları değil, eğitim ve propaganda çalışmaları konusunda da faaliyetleri artırmadirektifi verilmiştir. Böylelikle Doğu Türkistan'daki her olay terörle irtibatlandırılarak cezalandırılabilir, olaylara müdahale sırasında polisler serbestçe ateş edebilir, gece baskınlarıyla

tutuklama yapabilir, mahkeme kararı olmadan hapsedebilir hale gelmiştir. Bu süreçte Doğu Türkistanlılar açık hedef yapılırken Müslüman halka topyekûn 'terörist' muamelesi yapılmaya başlanmış, 2016 yılı Ağustos ayı ile 2017 Temmuzuna kadar 90.866 yeni polis alımı yapılmıştır.

Burada toplama kamplarına alınma sebeplerinin de oldukça ilginç olduğunu görüyoruz: Bir çadıra ya da pusulaya sahip olmak, mutfağında birden fazla bıçağı olmak, pasaportu olmak, yurt dışına çıkmak ya da yurt dışına çıkan birisiyle konuşmak, başkalarına günah işlememesini söylemek, fazladan yiyeceğe sahip olmak, kahvaltıyı güneş doğmadan önce yapmak, alkol ve sigara kullanmaktan kaçınmak, sakallı olmak ya da başörtüsü takmak, camiye gitmek, namaz kılmak, oruç tutmak, DNA örneği alınmasına izin vermemek, bazı sosyal medya uygulamaları kullanmak, okulda ve resmî dairelerde anadili kullanmak, üzerinde ay yıldız olan tişört giyinmek ya da bu sembolleri bir şekilde kullanmak bir kişinin toplama kamplarına alınması için yeterli sebep olarak görülmektedir.

Kamplarda hemen her iş ve meslek grubundan insanın bulunduğu bilinmektedir: Öğrenci, çiftçi, esnaf, iş adamı, âlim, din adamı, akademisyen, yerel yönetim çalışanları, memurlar, işçiler, sanatçı ve sporcular; kadın, erkek, çocuk, genç ve yaşlılar. Uygur, Kazak ve Kırgız Müslümanlar, olabilecek en geniş şekilde kamplara alınmıştır. Toplama kampları Doğu Türkistan'ın tamamına yayılmıştır. İnsanlar kendilerine isnat edilen suçların yazıldığı bir itirafnameye imza atmaya zorlanmakta, sonrasında mahkeme kararı olmaksızın süreç yasallaşmaktadır! Hatta bazılarında uzun bir suç listesi verilerek "kendilerine suç beğenmeleri" istenmektedir!

Bir kamp toplamda 1.000-1.200 civarında koğuş ve 60'tan fazla binadan oluşmakta ve 16 m2.lik bir koğuşa 20 insan sığdırılmaktadır. Kamplar dikenli tellerle çevrili, kat kat güvenlik sistemleriyle güçlendirilmiş duvarlarla örülü olup izleme kuleleri ile onlarca polis ve asker tarafından korunmaktadır ve insanlar bu işkencehanelerden asla ne zaman çıkacaklarını bilememektedir. İnsanlar ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite gibi eğitim merkezlerinde, hastane, depo, hangar, gar ve fabrikalarda, yeraltı zindanlarında ve bazen çöllerde bazen mahallelerde kurulan toplama kamplarında tutulmaktadır ve bu kamplar sürekli olarak genişletilmektedir. Zoraki mahkûmlar işkence ve asimilasyon programları uygulanmakta, bu kişilerin haklarının yakınları tarafından takibine dahi izin verilmemekte, nerede tutuldukları bildirilmemekte, hatta çoğu zaman yaşayıp yaşamadıkları bilgisi bile verilmemektedir. Nitekim 4 yıldır aileleriyle görüşemeyen insanlar bulunmaktadır.

- Kamplarda işkencenin de rutin bir hal aldığını belirtiyorsunuz raporda. Kam-

pın kendisi başlı başına bir işkencedir elbette. Bununla birlikte kamplara götürülenler fiziki olarak ne tür muamelelere maruz kalıyor?

Tanıkların ifadelerine göre toplama kamplarında yapılan işkenceler şu şekildedir: Yaz aylarında sadece iç çamaşırıyla sıcak taş üzerinde; kış aylarında da çıplak ayak buz üzerinde bekletme, dayak, elektrik şoku verme, hastalık durumlarında müdahale etmeme, uykusuz bırakma, uzun süre hücre hapsinde tutma, uzun süre kelepçe ile bırakma, uzun süre kafasında siyah çuval olduğu hâlde bekletme, tuvalet ihtiyaçlarının giderilmesini kısıtlama, aşırı kalabalık odalarda tutma, aç ve susuz bırakma ya da yeterli yiyecek vermeme, su tanklarına daldırma ya da soğukta üzerine soğuk su dökme, kadın tutukluların yüzlerinde ve vücutlarında sigara söndürme, bileklerinden asılan tutukluların bu hâldeyken copla dövme, elektrik verme, değişik acı verici nesnelere dövme ve eziyet etme, yoğun ve parlak ışıkla körleştirme, uzun süre gergin pozisyonda tutma, günlerce hareketsiz bir şekilde kaplan koltuğu denen koltuklarda oturtma, elleri kelepçeli ve ayakları prangalı olarak dolaştırılma, düzenli olarak verilen içeriği bilinmeyen ilaçlarla güçten düşürme ve itaate zorlama, zoraki kürtaj ve doğum kontrol uygulamaları, erkeklerin kısırlaştırılması, tecavüze uğrayan birini izlemeye zorlama ve toplu tecavüz...

- **Toplama kamplarının Uygur yurdunun demografik olarak Han Çinleştirilmesi politikasını hızlandırdığı söylenebilir. Yanı sıra Uygur bölgesinde uzun süredir devam eden ve Uygur nüfusunu eritmeye, asimile etmeye dönük uygulamalar da söz konusu. Bunlardan bahsedebilir miyiz?**

Doğu Türkistan'da nüfus meselesi başlı

başına bir sorundur. Tarihî kaynaklarda 1954 yılında 9 milyon, 1959 yılında ise 13 milyon nüfusa sahip olduğu belirtilen Doğu Türkistan Müslümanlarının nüfusu bugün Çin makamlarınca 10 milyonun altında gösterilmekte! Fakat normal bir nüfus artışı düşünülduğünde bugün Doğu Türkistan'da 35 milyon civarı Müslüman olduğu tahmin edilmektedir. Bunu ispatlamak elbette mümkün değildir.

Doğu Türkistan'da Çin tarafından keskin bir yok etme politikası uygulanmaktadır. Bunu Çin birkaç şekilde yapmaktadır. Çok uzun yıllardır devam edegelen kısırlaştırma, zorunlu kürtaj ve çocuk kotası uygulamaları bunun başında gelmektedir. Yapılan araştırmalarda kadınlara uygulanan zorunlu doğum kontrol yöntemleriyle sadece 2015-2018 arası dönemde doğurganlığın %84 oranında azaldığı tespit edilmiştir.

Elde edilen son bilgiler ışığında toplama kamplarına alınan insan sayısının 3-8

milyonu bulabileceği ifade edilmektedir ki kamplarda kadın-erkek insanların iğne ve haplarla kısırlaştırıldıkları artık ispatlanmış bir gerçekliktir.

Bunun yanı sıra çocuk kampları olarak nitelenebileceğimiz kreş ve yatılı okullarda bulunan ve sayılarının 2,5 milyonu aştığı belirtilen sözüm ona eğitim merkezlerinde bulunan çocuklara da benzer kısırlaştırma uygulamalarının yapıldığına dair güçlü deliller bulunmaktadır. Basına da yansıdığı üzere çocuklara her sabah ne olduğunu bilmediğimiz sıvı gıdalar verilmekte ve içildiğinden emin olunması adına bu işlem görevliler nezaretinde yapılmaktadır. Tüm bu soykırım delilleri de olan uygulamalara Çin içlerine çalışmak için gönderilen ve geri dönmeleri yasak olan 2,8 milyon Doğu Türkistanlı Müslümanı eklediğimizde Çin'in emelleriyle ilgili tablo daha da netleşiyor. Bu kara tabloyu ise her yıl Çin'den Doğu Türkistan'a garanti iş ve ev imkânları ile getirilen ve boşaltılan Doğu Türkistan kasaba ve kentlerine yerleştirilen Han Çinliler tamamlıyor. Yani çok yönlü olarak bölge, Müslümanlardan arındırılmaya, açıkçası etnik temizlik yapılmaya ve toplama kamplarında uygulanan Mankurtlaştırma ve beyin yıkama operasyonlarıyla da insanlar Çinlileştirilmeye çalışılıyor.

- Yaşananların bir soykırım olduğunu ifade ediyor ve kanıtlardan bahsediyorsunuz. Mevcut deliller hakkında bilgi verir misiniz?

Doğu Türkistan'da yaşananların bir soykırım olduğuyula ilgili hiçbir şüphe bulunmamaktadır. Fakat soykırımın ispatlanması gerekmektedir ki bunun için BM İnsan Hakları Komisyonu ve Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından soruşturmaların başlatılması gerekmektedir. Bu kadar tanıklık ve deliller bulunurken bu

soruşturmaların başlatılmaması da ayrıca bir muammadır!

BM Soykırım Sözleşmesi'nin 2. maddesine göre soykırım; millî, etnik, ırki veya dinî bir grubu, sırf bu niteliği nedeniyle kısmen veya tamamen yok etmek kastıyla aşağıda sayılan fiillerin işlenmesidir:

- Grup üyelerini öldürmek.
- Grup üyelerine ciddi biçimde bedensel veya zihinsel zarar vermek.
- Grubun fiziksel varlığını tamamen veya kısmen ortadan kaldıracığı hesaplanarak yaşam şartlarını kasıtlı olarak değiştirmek.
- Grup içinde doğumları bilinçli olarak önlemeye yönelik tedbirler dayatmak.
- Gruba ait çocukları bir başka gruba zorla nakletmek.

Çin sayılan maddelerin tamamıyla ilgili şaibelidir ve özellikle dört ve beşinci maddeler çerçevesinde ise soykırım suçludur.

Doğu Türkistan'da ayrıca 'kültürel soykırım' kapsamına giren onlarca fiil bulunmaktadır. "Bulaşıcı bir hastalık" olarak görülen dinî değerlerin tamamına yönelik saldırılar, cami, medrese ve İslam kültür öğesi eserlerin yıkılması ya da ahır, diskotek ve bar olarak amaç dışı kullanımları dâhil olmak üzere yapılan saldırılar, "Bir Kuşak Bir Yol" projesi güzergâhında bulunan Müslümanlara ait köy ve kasabaların tüm kültürel ve tarihî dokularıyla birlikte yerle bir edilmesi ve bu yerlerin ahalisinin farklı bölgelere sürgün edilmesi, 18 yaşından küçüklerin, memur, işçi, öğrenci, emekli ve kadınların ibadet yerlerine girmesi ve ibadet etmesinin yasaklanması, Ramazan ayında oruç tutmanın yasaklanması, Müslümanlara ait mezarlıkların

yok edilmesi ya da taşınması, Müslüman ahalie domuz eti yedirme ve alkol kullandırma, çocukların sünnet ettirilmesinin yasaklanması, evlilik ve cenaze törenlerinin örfe uygun yapılmasının yasaklanması, Türk kızlarının zorunlu olarak Çinli erkeklerle evlendirilmesi, toplumun lider ve aydınlarının, akademisyenlerin toplama kamplarına kapatılmak suretiyle topluma yön verecek isimlerden toplumun mahrum bırakılması, dinî ve millî bayramların yasaklanması, ürünlerin "helal" olarak etiketlenmesinin yasaklanması ve helal etin Müslümanların yemesi haram olan domuz etiyle birlikte satılması, Uygurlara verilmiş anadilde eğitim hakkının yasaklanması ve Çincenin tüm okullarda zorunlu dil hâline getirilmesi, Uygurca dinî ve millî eserlerin, Kur'an-ı Kerimlerin toplanarak yakılması, bu eserleri okumanın ve bulundurmanın yasaklanması, buna muğayir davrananların hapis cezasına çarptırılması bunlardan bazılarıdır.

- Müslüman Uygurların yaşananlara yönelik verdiği mücadele hakkında konuşalım. Dün ve bugün içinde zikredilmeye değer bir direniş yaşandı mı? Belki direniş imkânları nedir diye sormak daha doğru olacaktır. Bununla birlikte Çin'in uluslararası meşruiyet devşirmek için başvurduğu bir "terör edebiyatı" söz konusu. Çin'in "terörizm" ithamının bir karşılığı var mı?

Doğu Türkistan'ın neredeyse topyekûn toplama kampına çevrilmesinin arkasındaki en önemli nedenlerden birisi, Uygur Müslümanların din, kültür ve geleneklerine bağlı, direnç gösteren bir millet olmasıdır. Tarihte Karahanlı Devleti, Koçu Uygur Kağanlığı, Seidiye Hanlığı, Yakuphan Devleti, Şarki Türkistan İslam Cumhuriyeti ve Şarki Türkistan Cumhuriyeti isimli devletler kuran Doğu Türkistan Müslümanla-

rı; Büyük Hocalar İsyanı (1757-1759), Uçturfan İğde İsyanı (1765), Ziyauddin Hoca İsyanı (1847), Veli Han Töre İsyanı (1857), Kuça İsyanı (1862) gibi çok sayıda bağımsızlık girişiminde de bulunmuşlardır.

Çin'in terör ithamları oldukça zorlamadır ve önceden planlanarak hazırlanmış olduğu aşikârdır. Pekin ve Doğu Türkistan'da gerçekleşen insanların üzerine araç sürme ve bıçaklı saldırı olayları bahane edilerek bütün bir bölgeyi hapishaneye çevirmek akıl kârı değildir. XiJinping, haleflerinin ekonomik rahatlama ile insanları değiştirebilecekleri tezini başarısız bularak soykırıma varan hak ihlalleri uygulamalarını daha sonuç alınabilir olarak görmüş ve bunu da uygulamak için Çin başkanlığına getirildiği andan itibaren planını uygulamaya koymuştur. Geldiğimiz noktada deliller de ortaya koymaktadır ki bölgede

eğer aşırıçılık, ayrımcılık ve terör varsa bu açıkça Çin yönetimi tarafından uygulanmaktadır.

- **Dinin Doğu Türkistan toplumsal hayatında belirleyici bir gücü var. Çin'in uzun zamandır devam eden asimile ve baskı politikalarına rağmen Uygurların dindar kimliğini ezemediği söylenebilir mi?**

Kesinlikle. Bilakis insanlar baskının nedenini çok iyi bildiklerinden dolayı dine çok daha meyyaller. Fakat şunu da ifade etmek gerekir ki 18 yaşından küçüklerin, kadınların, öğrenci ve emeklilerin camiye girmelerinin yasak olduğu; oruç tutmanın, hac ve umreye gitmenin, cenaze ve düğün törenlerinin yine yasaklandığı; Kur'an, dinî kitap ve hatta Uygurca kitap bulundurmanın, bayram kutlamalarının da yine toplama kamplarına alınma sebebi olarak sayıldığını; "aile olmak" pro-

jesiyle her evde ÇKP üyesi bir Çinlinin tüm bu absürt yasakların uygulanmasını kontrol için bulunduğunu, dijital gözetleme sistemiyle sadece internet ve telefonlarınızın değil sizin de evinizin içine kadar takip edildiğinizi düşündüğünüzde dini yaşamının neredeyse imkânsıza yakın olduğu gerçeğini de göz ardı etmemek gerekiyor. Bunlara ilave olarak Çin'in Doğu Türkistan'da bulunan 24 bin camiden 8.500'ünü tamamen yıktığını, 7.500'ünü kullanılmaz hale getirdiğini de ifade edelim. Yani her gün onlarca caminin yıkıldığı bir coğrafyada insanların din ve kültürlerini yaşamaya gayret etmeleri intihar anlamına geliyor.

- Raporda bütün dünyanın gözleri önünde yaşanan hak-hukuk ihlallerine resmî-sivil kurum ve kuruluşların kör, sağır ve dilsiz kesilmesine bir isyan da var. Belli aralıklarla kimi Batı ülkelerinden toplama kamplarına yönelik eleştirilerin geldiği söylenebilir olmakla birlikte özellikle Asya ve Ortadoğu devletlerinin Çin ile ilişkileri bozmayı göze alamadıkları görülüyor. Çin devletinin zulümlerine kayıtsız kalınmasını nasıl yorumluyorsunuz?

Doğu Türkistan için gösterilen ilgi ve destek maalesef yeterli değil. Yeterli olsa zaten o kampların tamamı kapatılmış, insanlar ailelerine kavuşmuş olurdu. 1200'ü aşkın kampta 3-8 milyon insan fiziksel ve psikolojik işkenceler altında olmasına rağmen gerek Türkiye ve İslam dünyasından gerekse dünyanın kalan kısmından beklenen ilgi ve desteği görememiştir Doğu Türkistan.

Dünyanın sessizliğinde Çin'in BM içindeki güçlü konumunun ve ekonomik gücünün elbette ciddi etkisi bulunmaktadır. Çin'in BMGK'de veto yetkisi olması, başta İslam ülkeleri olmak üzere verdiği kredi ve

ekonomik sarmalamalar, Çin'e karşı adım atılmasını engellemektedir. Uluslararası konumunu, bu hukuksuzluklarını kapatmak için kullanan ve bugün BM'nin 15 ajansından dördüne başkanlık eden Çin, 1.115 görevli ile BM'de en çok istihdam sağlayan ülke konumundadır. Dolayısıyla meseleyle ilgili alınacak her karar Çinli diplomatlarca manipüle edilmekte ve aleyhte karar çıkartılmamaktadır.

Şunu da ifade etmek gerekir ki dünya, Çin'in Doğu Türkistan'da işlediği hak ihlalleri konusunda tamamen sessiz değildir. Avrupa Birliği, Avrupa Parlamentosu, BM İnsan Hakları Komisyonu gibi çatı kurumlardan, HRW ve Amnesty International gibi STK'lardan, ABD ve bazı Batı ülkelerinden toplama kamplarının derhal kapatılmasına yönelik çağrılar gelmektedir. Mesela 8 Temmuz 2019 tarihinde çoğu Batılı 22 ülke kampların derhal kapatılması ile ilgili BM İnsan Hakları Komisyonuna bir mektup göndermiştir. Bu sayı 7 Ekim 2020 tarihinde 39'a çıkmıştır ve sevindirici olan iki Müslüman ülkenin de (Bosna-Hersek ve Arnavutluk) bu listeye eklenmesidir. ABD Senatosu, Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Uygur Türklerine yönelik baskı politikalarından dolayı Çinli yetkililere yaptırım uygulanmasını öngören yasa tasarısını 14 Mayıs 2020 tarihinde onaylamıştır. Çin'in adeta köle haline getirdiği Doğu Türkistanlı işçilerce üretilmiş ürünlerin ABD'ye girmemesi için firmalardan yeni şartlar talep edilmektedir.

- Bu noktada ülkemizde ekranlarda sıklıkla kendilerine söz verilen Çin muhbirlerinin, Çin devletinin Doğu Türkistan'da herhangi bir sorun olmadığı ve sorunu ABD ve Batılı emperyalistlerin kaşındığına yönelik tezini ölesiye bir aşk ile savunmalarına ne dersiniz?

Böyle bir durum da var. Ülkemizde Çin'i kayıtsız ve şartsız destekleyen siyasi ve medya oluşumları ve kişiler mevcut maalesef. Bu kurum ve kişiler vicdanlarını da kiraya vererek ya da gerçekten bu şekilde olması gerektiğini düşünerek bu zulme ortaklık etmektedirler. Bunu bir kenarda tutarsak bundan daha kötüsü bazı muhafazakâr düşünce sahiplerinin üç maymunu oynamalarıdır. Bu insanlara ne kadar delil gösterseniz de bunun bir Amerika ve Batı oyunu olduğunu savunmaktadırlar. Bu insanlar iki kez kabahatlıler; hem kardeşlerine yıllar yılı sahip çıkmayarak yalnız bıraktıkları hem de sahip çıkmaya çalışanları Amerikan muhipliği ile suçladıkları için.

Medyaya ayrı bir parantez açmak isterim. Türkiye'de enteresan bir biçimde medya organları Doğu Türkistan meselesine soğuk duruyorlar. Bir iki kurum dışında neredeyse toplama kamplarından ve soykırıma varan zulümlerden bahseden yok. Bu durum Çin'in medya üzerinde de tesirli olduğunu göstermekte. Tüm medya organlarının ve burada görev yapmakta olan yazar ve programcıların Doğu Türkistan konusuna ilgi göstermeleri gerekmektedir.

- Türkiye'de yaşayan Müslüman Uygurlar zaman zaman seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Örgütlü ve disiplinli yapıları dikkat çekmekle birlikte seslerini arzuladıkları düzeyde duyuramadıkları görülüyor. Bunu neye bağlıyorsunuz?

Türkiye'nin Çin ile ilişkilerini de bu çerçevede nasıl değerlendirdiğinizi öğrenmek isteriz. Ülkemizde 30 civarı Doğu Türkistan kökenli STK bulunuyor. Geçmişe nazaran bu kurumların ideolojik farklılıkları da bir kenara bırakarak daha derli toplu ve sonuç veren çalışmalar gerçekleştirdiklerine şahitlik ediyoruz. İnşallah daha da güzel faaliyetler ortaya koyacaklar. Ama bunun zaman alacağı da muhakkak. Sabırla bu kurumlarımızı desteklemeye devam etmeli ve Doğu Türkistan davasını sadece bu kardeşlerimizin omuzlarına yüklememeliyiz. Doğu Türkistan tıpkı Filistin, Suriye, Azerbaycan, Arakan, Keşmir, Bosna ya da Moro gibi ümmeti Muhammed'in bir sorunudur ve ancak İslam dünyasının potansiyelini bir araya getirmesi ile çözülebilir.

Türkiye'ye bir parantez açmak gerekirse İslam dünyasının lider ülkelerinden olmasına rağmen maalesef Türkiye'den de

beklenen tepki gelebilmiş değildir. BM Genel Kurulunda 7 Ekim 2020 tarihinde yapılan açıklama sevindirici olsa da yeterli değildir. Burada iki şeyi ayırmakta fayda görüyorum. Türkiye sayıları 45-50 bini bulan Uygur Müslümana kucak açmış ve onlar için elinden gelen gayreti göstermektedir. Fakat burada konumuz Çin'in pervasızca açtığı ve tüm dünyadan saklamaya çalıştığı toplama kampları gerçeğidir. Toplama kamplarının kapatılması, -Çin'le ilişkiler ne düzeyde olursa olsun- Doğu Türkistan'da hayatın her alanındaki hak ihlallerinin son bulması ile ilgili Türkiye'nin daha fazla çaba sarf etmesi gerektiği ortadadır. Bu konuda elbette atılan bazı adımlar bulunmaktadır. Mesela Tayland'ın başkenti Bangkok'ta 30 Temmuz 2019 tarihinde yapılan 52. Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) Dışişleri Bakanları Toplantısına katılan Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu, Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi ile bir araya gelmiş ve toplama kamplarının gözlemlenmesi ile ilgili bir ziyaret kararında mutabık kalmıştır. Fakat bir buçuk seneye yaklaşmasına rağmen bu ziyaret hâlâ gerçekleştirilememiştir.

Nihai olarak mevcut uluslararası ilişkilerde ülkelerin rasyonel davranmaları ve reel-politikle hareket etmeleri beklense de Türkiye'nin İslam dünyasını da harekete geçirmek suretiyle, kendisiyle aynı inancı paylaşan ve akrabalık bağları bulunan Doğu Türkistan ile ilgili sınırları daha zorlayıcı faaliyet içerisinde bulunması beklenmektedir. Umudumuz dünyanın hemen her yerindeki mazlumlar için harekete geçen ve acıları elinden gelen her imkânla dindirmeye çalışan ve bu yönüyle dünyanın vicdanı olarak değerlendirilen ülkemizin Doğu Türkistan için de daha sonuç odaklı faaliyetler göstermesidir.

- Son olarak geçtiğimiz günlerde yaşanan bir gelişmeyi soralım. Suriye'de Rusya'nın, Doğu Türkistan'da Çin'in bunca hak ihlaline; Nazi Almanya'sının toplama kampları, Sovyet Gulagları, PolPot'un ölüm tarlaları ve Bosna soykırımını anımsatan uygulamalarına rağmen BM İnsan Hakları Konseyi üyesi olarak seçilmelerini nasıl yorumlarsınız?

Bu gerçekten trajikomik bir durum. Soykırımla suçlanan bir ülke, hâlihazırda 8 milyona kadar masum insanı hiçbir suç isnat edilmeden ve hiçbir mahkeme süreci yaşanmadan açtığı toplama kamplarında tutuyorsa, bu insanlardan 80-500 bin arası kişiyi köle işçiler olarak çalıştırıyorsa, her sene 90-100 bine yakın insanların istemleri dışında organlarını satıyorsa ve bu eylemleri işleyen aynı ülke BM İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak diğer ülkeler tarafından seçiliyorsa bu tam bir akıl tutulmasının ya da tuzun da koktuğunun resmidir! Çin sadece Doğu Türkistan'daki ihlallerle gündemde değil, aynı zamanda Tibet, İç Moğolistan, Hong Kong bölgelerinde de ciddi hak ihlalleri işlemekte. Ayrıca Çin kökenli Hui Müslümanlara ve yine milyonlarca üyesi bulunan Falun Gong tarikatı üyelerine de ülkenin tamamında hak ihlalleri gerçekleştirmektedir. Sözlerimi ben de bu haber kadar tuhaf bir öneri ile bitireyim: Madem Çin BM İnsan Hakları Komisyonu üyesi oldu, ilk icraat olarak Doğu Türkistan'daki soykırım merkezleri olan toplama kamplarının kapatılmasına ön ayak olsun! Kaynak: Doğu Türkistan kampları bir soykırım uygulamasıdır!

Röportaj: Mehmet Ali Aslan Kaynak: Doğu Türkistan kampları bir soykırım uygulamasıdır!

Röportaj: Mehmet Ali Aslan

DOĞU TÜRKİSTAN'DA İNTİHAR GİRİŞİMLERİ ARTTI

BM insan hakları komitesi ve Uluslararası kuruluşların raporlarına göre 2 buçuk milyon, gayri resmi verilere göre ise 8 milyondan fazla Uygur Türk'ünün 2016'dan beri dönüşümlü olarak Toplama kamplarında tutulduğu Doğu Türkistan'da, Çin rejiminin sistematik soykırım, baskı uygulamaları halkı canından bezdirmiştir. Yaşadığı zulme isyan eden Müslüman Uygurlar arasında son zamanlarda intihar girişimlerinin arttığı gözlemlendi.

Kamp tanığı Zumret Davut hanımın kişisel sosyal medya hesabından paylaştığı Çin haber bülteninde 17 mart öğle saatlerinde Korla'da bir Uygur kadının ağacın ucuna tırmandığı ve intihar etme teşebbüsüne kalktığı ve çevre sakinlerinin girişimleriyle kurtarıldığı ileri sürülüyor.

Çin kaynaklı sosyal medya platformlarına yansıyan bir diğer görüntü kaydında ise 19 mart gündüz saatlerinde malum bir şehirde yaşayan bir Uygur gencin intihar etmek için bir sitenin çatısına çıktığı ve intihar etmeye çalışırken polis ekiplerinin müdahalesiyle engellendiği öne sürülüyor.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA NELER OLUYOR?

Çin hükümetinin sistematik baskı ve asimilasyonlar ile dini, etnik, kültürel ve siyasal anlamda "soykırım" uygulamaları, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor.

“Çin hükümeti, dünya kamuoyundan toplama kampındaki Uygur Türklerinin gerçek durumuna dair tüm verileri gizli tutmaya çalışırken aynı zamanda da bölgedeki insanlık dışı uygulamalarını sahte ve çarpıtıcı bilgilerle veya Baskısı, etkisi altındaki İnsanları zoraki ifadeler vermeye mecbur ederek yalanlamaya çalışıyor.

Oysa Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine dahası Soykırıma maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Müslüman Kadınlar kısırlaştırılırken Doğu Türkistan'da dine ait her şey yasaklanmış, halk birçok yönden topyekûn İmha, ve milletçe yok olma tehlikesiyle karşı karşıya.

Muhammed Ali ATAYURT-Türkistan Press

ÇAVUŞOĞLU: UYGURLARI GÖRMEZDEN GELMEK DOĞRU MU?

Bakan Çavuşoğlu İslam İşbirliği Teşkilatı toplantısında konuşma yaparak "Uygur Türklerinin durumunu görmezden gelmek doğru mu?" dedi. İslam alemini özeleştiri yapmaya çağırdı.

Kırım Haber Ajansı – QHA'ya göre Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Pakistan'ın başkenti İslamabad'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı 48. Dışişleri Bakanları Konseyi toplantısında konuştu. Çavuşoğlu, "Teşkilatın vazifesi, İslam dünyasının devalarının ortak sesi olmak. Ümmet olarak tek vücut olursak karşımıza çıkan her engeli aşarız." dedi. Çavuşoğlu, İslam aleminin, Saraybosna'dan Urumçi'ye, Bahçesaray'dan Sana'ya, Mali'den Moro'ya kadar coğrafyadaki sorunlara dikkat çekti ve teşkilat ülkelerinin bu hususta uyanık olması gerektiğini vurguladı.

Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki ziyaretlerinden sonra Pakistan'a geçen Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, İslamabad'da düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı 48.

Dışişleri Bakanları Konseyi toplantısında konuşma yaptı. Çavuşoğlu, İslam İşbirliği Teşkilatının (İİT) ortak davalar için var olduğunu belirterek, İİT'nin İslam dünyasındaki sorunların sesi olması gerektiğini ifade etti.

ÇAVUŞOĞLU: ÖNCE KENDİMİZİ HESABA ÇEKMEMİZ LAZIM

İslam dünyasının içinde bulunduğu durumların sorumlusunun kim olduğunu sorgulayan Çavuşoğlu, Başkalarını suçlamak yerine önce kendimizi hesaba çekmemiz gerektiğine vurgu yaptı ve Peygamber Efendimizin, "Müminler bir vücuda benzer, vücudun bir yeri hasta olduğu zaman diğer uzuvları da bundan rahatsız olur" sözünü hatırlattı.

UYGUR TÜRKLERİNİN DURUMUNU GÖRMEZDEN GELMEK DOĞRU MU?

Kıbrıs'taki, Batı Trakya'daki Müslümanların haklarına sahip çıkmaktan sırf Türkiye ile olan anlaşmazlıklarını bahane ederek geri durmanın hakkaniyetli olup olmadığını sorgulayan Çavuşoğlu, "Cammu-Keşmir'in statüsünü ve demografisini değiştirme girişimlerine göz yummak doğru mu? Uygur Türklerinin durumunu görmezden gelmek doğru mu?" ifadelerini kullandı.

İLİŞİLİLER MÜSLÜMAN TOPLUMLARIN DURUMUNU İYİLEŞTİRMEK İÇİN KULLANILMALI

Çavuşoğlu, Müslüman devletlerin (bu bölgeleri yöneten) ülkelerle sorun yaşamalarını istemediğini belirterek tersine iyi ilişkilerin Müslüman toplumların durumunu iyileştirmek için kullanılması gerektiğine vurgu yaptı. Çavuşoğlu, ayrıca İslam İşbirliği Teşkilatı Dışişleri Bakanları Konseyi'nin 51. Toplantısı'na ev sahipliğini yapmayı arzu ettiklerini dile getirdi.

35 milyonluk Müslüman toplumun Soykırıma maruz kaldığı bir dönemde Dünyanın dört bir tarafında özellikle İslam dünyasında yaşanan çeşitli sorunların ve

mazlumların durumuyla ilgili konuların görüşüleceği öngörülen toplantı hakkında Uluslararası Doğu Türkistan sivil toplum kuruluşları birliğinden basın açıklaması yayımlamıştı.

Açıklamada: Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği olarak; Çin'in Doğu Türkistan meselesinin üstünü örtmek için İİT ve Müslüman ülkelerdeki etkisini artırmaya çalıştığını hatırlatıyoruz. Bununla beraber yapılacak toplantıda İslam İşbirliği Teşkilatı'nı; İslamabad'ın yanı başındaki Doğu Türkistan'da soykırıma maruz kalan Müslümanlara yardım konusunu acil müzakereye etmeye, Doğu Türkistan'a gözlemciler göndermeye, Çin'in hileli politikalarına aldanmamaya ve soykırımı durdurucu etkili kararlar almaya çağırıyoruz." denilmişti.

İKİLİ GÖRÜŞMELERİN YAPILACAĞI BEKLENİYOR

İslam İşbirliği Teşkilatı 48. Dışişleri Bakanları Konseyi toplantısına yaklaşık 46 üye ülkenin bakanları katılıyor. Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov'la görüşme gerçekleştiren Çavuşoğlu'nun, teşkilat üyesi diğer ülkelerden mevkidaşları ile de ikili görüşmeler yaptığı biliniyor.

Muhammed Ali ATATURT-Türkistan Press

“ADI SOYKIRIM” BELGESELİ İZLEYİCİYLE BULUŞTU

Yönetmen Tülay Gökçimen, “İlk defa, bölgeye gitmeden kendi vatanında değil de farklı bir ülkede yaşayan bir halkın yaşadıklarını anlatmaya çalıştık.” dedi.

Yönetmenliğini Tülay Gökçimen’in üstlendiği, “Adı Soykırım” belgeselinin ilk gösterimi Atlas Sineması’nda yapıldı.

Belgeselde, Türkiye’de yaşayan Uygur Türklerinin anlatımıyla, Doğu Türkistanlıların çektiği sıkıntılar ele alınıyor.

Yönetmen Tülay Gökçimen, gösterim sonrası yaptığı açıklamada, çekimlerin ardından belgeselin kurgusunun devam ettiği 4 ay boyunca görüntüleri her gün izlediğini, ancak yeniden izlediğinde filmde gördükleri karşısında gözyaşlarını tutamadığını ifade etti.

Yaklaşık 20 yıldır medyada çeşitli çalışmalar yaptığını, son 15 yılda ise savaş, çatışma, işgal ve afet bölgelerinde belgeseller çektiklerini anlatan Gökçimen, “İlk

defa, bölgeye gitmeden kendi vatanında değil de farklı bir ülkede yaşayan bir halkın yaşadıklarını anlatmaya çalıştık.” dedi.

Gökçimen, Suriye, Kudüs ve Arakan’ın da arasında bulunduğu İslam coğrafyasına ilişkin belgeseller hazırladıklarını aktararak, bir yıldır “Doğu Türkistansız olmaz.” diyerek, Çin’in Doğu Türkistan’da yaptığı zulmü anlatmak için yol aradıklarını dile getirdi.

Çekim sürecinde çok genç bir ekiple çalıştıklarını söyleyen Gökçimen, belgeselin çeşitli fedakarlıklar sonucu çok düşük bir bütçeyle ortaya çıktığını sözlerine ekledi.

“Batı uygarlığının yaygınlaşmasının gerekçesi medyadır”

Gazeteci yazar, Dr. Yusuf Kaplan, sinema alanında bu tarz önemli çalışmalara imza atan az sayıda kişinin bulunduğunu, ancak çağın ruhunun sinema olduğunu söyledi.

Sinemayı anlamadan çağı anlamamanın ve dönüştürmenin de mümkün olmayacağını vurgulayan Kaplan, “Batı uygarlığının dünyada bu kadar yaygınlaşmasının gerekçesi medyadır. Bunların gerisinde de sinema vardır. Sadece Hollywood’un varlığını düşünün. Hollywood olmasaydı Amerika dünya üzerinde bu kadar haki-

miyet kurabilir miydi? Kuramazdı.” değerlendirmesini yaptı.

Kaplan, filmin çeşitli festivallerde gösterilerek bütün dünyada ses getirecek bir güce ulaşacağını altını çizerek, “Belgeselin, bir şekilde Doğu Türkistan’daki kardeşlerimizin maruz kaldığı zulmün sözcülüğünü de yapacağını tahmin ediyorum.” dedi.

“Doğu Türkistan jeopolitik önem arz eden bir topraktır”

Uluslararası Doğu Türkistan Sivil Toplum Kuruluşları Birliği Başkanı Hidayetullah Oğuzhan ise filmi izlemek için çok sayıda güzide insanın bir araya geldiğini belirterek, “Doğu Türkistan davasında, bir birey olarak sizlerle bu şekilde güzel bir faaliyette buluşmak bizi daha güçlendiriyor, moral veriyor.” diye konuştu.

Doğu Türkistan’ın nüfusunun 30 milyon olduğunu kaydeden Oğuzhan, “Doğu Türkistan, Türk İslam dünyasının bir parçası olan, coğrafi büyüklük olarak 2 milyon kilometrekareye yakın bir yere sahip, yer altı ve yer üstündeki zenginlikleriyle, Çin ve Tibet dahil 9 ülkeyle komşuluğu bulunan ve jeopolitik önem arz eden bir topraktır.” ifadelerini kullandı.

Oğuzhan, 5-6 senedir kendisi de dahil pek çok Doğu Türkistanlının ailesinden

haber alamadığına dikkati çekerek, “Din, dil, kültür, medeniyet ve ırk açısından hiçbir benzerliğimiz olmadığı halde Çin, 73 sene boyunca bizi yok etmek ve Çinlileştirmek için elinden gelen bütün sistematik zulüm, asimilasyon ve soykırım çalışmalarına devam etmiştir.” dedi.

İslam İşbirliği Teşkilatının, 48. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısında, Türkiye'nin Doğu Türkistan ile ilgili kaygıları gündeme getirmesinden dolayı çok mutlu olduklarını söyleten Oğuzhan, diğer pek çok ülkenin Doğu Türkistan'ı göz ardı etmesinden de üzüntü duyduklarını kaydetti.

Programda Gençlik ve Spor İl Müdürü Prof. Dr. Burhanettin Hacıcaferoğlu, Gençlik ve Spor Bakanlığı Beyoğlu Gençlik Merkezi Müdürü Eşref Gürsül, yönetmen İhsan Kabil, Ersin Çelik, Nuriye Çakmak Çelik, Dilek Malik ve Fatih Pehlivan'ın yanı sıra çok sayıda genç sinemasever katıldı.

Ayrıca yönetmen Sayın Tülay Gökçimen hanım efendi Konuşmasında yıllardır belgesel hazırlamak için yerel bölgelere giderek çalışma yaptığını, ancak “Adı Soykırım” belgeselinin, yavaş yavaş asimile edilerek tarih sahnesinden silinmesi anlamına gelen bu soykırımın gölgesinde Doğu Türkistanlı Müslümanların yaşadıklarını bölgeye gitmeden tanıkların bire bir anlatımıyla gerçekleştirdiği ilk eseri olduğunu ifade ederek bu işi ortaya çıkarmak için maddi manevi destek olan özellikle de, gece gündüz demeden bedel ödeyen ekip arkadaşlarına “Human Movie Team” ekibine teşekkürlerini ifade etti. İstıqlal Medya gurubu adına Türkçe yayın koordinatörümüz Muhammed Ali Atayurt ve diğer tanık hanım efendiye çiçek takdim etti.

Akabinde Doğu Türkistan Nuzugum Kültür ve Aile Derneği Başkanı Münevver Özüygür hanım, Sayın Tülay Gökçimen hanımım efendiye, Uygur Doppa'sı ve el işlemeli yöresel hatıra hediye etti ve Doğu Türkistanlılar adına minnettar olduğunu ifade etti.

Yönetmen Tülay Gökçimen hanımım efendinin verdiği bilgilere göre “Adı Soykırım” Belgeseli bir ay kadar süre sonra YouTube platformunda yayınlanacak!

Belgesel hakkında

Dünyanın farklı coğrafyalarında, özellikle çatışma bölgelerindeki insanların mağduriyetini daha fazla kişiye duyurmak için multimedya içerikleri hazırlayan “Human Movie Team” gönüllüleri tarafından çekilen film, Çin'in Doğu Türkistanlılara uyguladığı asimilasyonu işliyor.

Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında yaşananlar, diasporadaki Uygur Türkleri ile yapılan röportajlar ve animasyonlar eşliğinde anlatılıyor.

Yazar hmet Esad Şani

“DOĞU TÜRKİSTAN SOYKIRIMI” RAPORU YAYIMLANDI

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği 22 Mart'ta “Doğu Türkistan Soykırımı” başlığıyla yeni bir rapor yayımladı.

Rapor, Çin işgali öncesi Doğu Türkistan'ın genel durumunu, Çin'in Doğu Türkistan'daki zulüm politikalarının tarihi, işgal sonrası Doğu Türkistan'da İslam ve Müslüman karşıtı mezalimleri ve sistematik soykırım suçunu kapsayan dört bölüme ayrılıyor.

Raporda, “Çin'in Doğu Türkistan'ı işgal ettiği 1949'da Doğu Türkistan'da 29.500 cami bulunduğunu ve 1965'e kadar 15.400 caminin zorla yıkıldığı ortaya konuluyor. Çin'in sözde “Kültür Devrimi”nin

son demlerinde yine 14.100 caminin Çinliler tarafından çeşitli bahanelerle yok edildiği ve geriye sadece 1.400 cami kaldığı raporlanıyor.

HER 10 YILDA BİR KATLIAMLAR YAPILIYOR

Raporda ayrıca, Çin'in Doğu Türkistan'ı işgal ettikten 10 yıl sonra soykırım uygulamaya başladığı, Çin'in baskıcı politikaları nedeniyle 1962'de 60.000'den fazla Doğu Türkistanlı'nın Kazakistan ve Türkiye başta olmak üzere hicret etmek zorunda kaldığı, 1966'dan 1976'ya kadar “Kültür Devrimi” adı altında Doğu Türkistan'da yürütülen İslam karşıtı zulüm politikaları tek tek kanıtlanıyor. Ayrıca Çin'in 1997'de Gulca'da haksız yere tutuklamaların yapıldığı ve olay anında Çin'i barışçıl bir şekilde Protesto eden 3.000 gencin ve sonra Doğu Türkistan genelinde 65.000 kişinin tutuklanarak hapse atıldığı, 2009 Urumçi katliamı sırasında da acımasız şekilde 1.500 gencin Tutuklandığı ve sonra bölge genelinde büyük ölçekli tutuklama-

ların ardı arkası kesilmediği ayrıntılı olarak anlatılıyor.

“Doğu Türkistan Soykırımı” adlı raporda ayrıca Çin’in Doğu Türkistan halkını inancından, Milli kimliğinden ve değerlerinden vazgeçmeye zorladığı, halkı tamamen Çinlileştirmeye yönelik rezil niyeti doğrultusunda 2014’ten 2020’ye kadar büyük çaplı toplama kampları kurdukları belirtiliyor. 2017’den 2020’ye kadar 1.400’den fazla toplama kampına 5 ile 7 milyon civarı Doğu Türkistanlının dönüşümlü olarak alınması ve 2019 yılına kadar çok sayıda Uygur çocuğun Çin yatılı anaokul tarzı Çinlileştirme merkezlerine alınarak Uygur geleneksel kültüründen, aile terbiyesinden izole edildiğini gözler önüne seriyor.

RUANDA VE KAMBOÇYA SOYKIRIMINDAN DAHA AĞIR!

Raporda ayrıca Doğu Türkistan’daki mevcut sistematik soykırım verileri ile Suriye’deki iç savaş veya Ruanda, Kamboçya soykırımı sırasındaki veriler detaylıca karşılaştırılıyor ve kaybedilen canların daha fazla olduğunu gözler önüne seriyor.

Çin hükümetinin süregelen zorla çalışma ve nüfus kontrolü, zorunlu kürtaj politikalarına da dikkat çeken “Doğu Türkistan Soykırımı” raporu, özellikle Çin rejiminin, 2017’den 2019’a kadarki süre zarfı için sözde “fazla emek” bahanesiyle Doğu Türkistan’dan Çin illerine 800 binden fazla kişiyi köle olarak çalıştırmaya sınır dışı ettiği, Doğu Türkistan’daki soykırımın dünya ülkeleri ve Uluslararası bağımsız mahkemeler tarafından “soykırım ve insanlığa karşı suç” olarak tanındığı detaylarıyla sunuluyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Türkistan Press

Cumhurbaşkanı sayın Recep Tayyip Erdoğan, Nisan 2012’de Türkiye Başbakanı döneminde Doğu Türkistan’a tarihi bir ziyaret gerçekleştirmişti. Urumçi’de Çin’in katı kontrol ve sıkı yönetimine rağmen Uygurlar tarafından coşkuyla ve sevinçle sıcak karşılanmıştı. Ancak dönemin başbakanı, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile konuşan, ona çiçek sunan, yiyecek ve içecek ikram eden kim varsa hepsi Hapse atıldı.

Bilgilere göre İstanbul’da yaşayan Türk vatandaşı Abdüllatif Kuçar’ın eşi Meryem Emet hanımefendi Cumhurbaşkanı Erdoğan ile konuştuğu gerekçesiyle 20 yıl hapis cezasına çarptırıldığı ve şu an Sancı kadınlar hapisanesinde tutuklu olduğu öğrenildi.

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın, 27 yıl aradan sonra Türkiye’den Çin’e yapılacak resmi ziyareti, Urumçi’den başlanması uluslararası arenada dikkatleri üzerine çekmişti.

Dönemin başbakanı Erdoğan o sırada Urumçi “Dong Kövrük” (Tepe Köprü) semtindeki “Büyük Bazar” çarşısını ziyaret etmişti, pazardaki birçok Uygur esnaf tarafından kuşatılan Erdoğan’a halktan büyük ilgi ve saygı gösterisi yapılmış, sıcak bir sohbet ortamı oluşmuştu.

2 KARDEŞE İKİ FARKLI ÇİN- LİLEŞTİRME MERKEZİ

Meryem Emet, o dönemde Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüşme ve sohbet etme

fırsatına erişen sayılı Uygurlardan biriydi. Ancak kocası Türk vatandaşı olan ve Urumçi’de “Yenan Yolu” üzerinde yaşayan iki çocuk annesi Meryem Emet, 2017’de Doğu Türkistan’da başlayan büyük ölçekli Keyfi tutuklamalar sırasında tutuklandığı ve Kuçar şehrinde bulunan bir Toplama kampına kapatıldığı ortaya çıktı.

Eşi içeri alınmadan önce çeşitli bahanelerle sınır dışı edildiğini söyleyen Koca Abdüllatif Kuçar, Meryem Emet hanım tutuklanmasından bir yıl sonra, 3 ve 5 yaşındaki iki çocuğunun bakıcısız çocuk belirlenip Urumçi’deki iki ayrı sözde “yetimhane” aslında Çinileştirme merkezlerine götürüldüğünü belirtti.

“SANKİ BİZİ TANIMİYORDU!”

Radio Free Asia RFA’ya konuşan Abdüllatif Kuçar, bu olaylardan sonra ağır kanser hastası olduğunu halen tedavisinin sürdüğünü belirterek aralık 2019’da dışişleri bakanlığının müdahalesiyle Doğu Türkistan’daki çocuklarını sözde yetimhanelerden Türkiye’ye getirdiğini, ancak Çin vatandaşı olan Meryem Emet hanımın ise Çin rejimi tarafından “ülke dışı evlilik yaptığı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüştüğü” gerekçesiyle 20 Yıl hapse mahkum edildiğini, bin bir çeşit engeller sonrası eşini görme izni verildiğinde ise iki yıldır görüşmediği çocuklarını ve 3-4 yıldır görüşmediği Kocasını hiç tanıımıyormuş gibi davrandığını aktardı.

DOĞU TÜRKİSTAN’DA NELER YAŞANIYOR?

İşgalci Çin hükümetinin sistematik baskıları ve asimilasyon politikaları ile Doğu Türkistan’da topyekûn bir halk, asimilasyon ve soykırımı uğruyor. Milli, dini, siyasi ve kültürel olarak Doğu Türkistan’da Çinli olmayan tüm Türk kökenli milletler bu baskının kurbanı olmarak ağır bedel ödüyor. Doğu Türkistan’da soykırımı vuran ağır insan hakları ihlalleri, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Öte yandan, Birleşmiş Milletlerin resmi verilerine göre ise, Çin Komünist Partisi idaresinin kültürel soykırım uyguladığı Doğu Türkistan’daki toplama kamplarında milyonlarca insanı yasa dışı bir şekilde alıkoyuyor. Çin hükümeti, toplama kamplarında ve ceza kamplarında insanlık dışı şartlarda tutulan Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri dünya kamuoyundan gizliyor.

“Halen bu baskı tüm şiddetle devam ediyor. Kamptan sağ kurtulan tanıkların ifadelerine göre tutuklulara işkence ediliyor. Sağlıksız şartlarda ellerinde kelepçe, ayaklarında zincirle yaşıyor. Kampta tutulanlara ne olduğu belirsiz ilaçlar ve iğneler veriliyor. Tırnak çekme, kamçı, elektrik verme gibi işkencelere maruz kalıyor. Kadınlar toplu tecavüze uğruyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Türkistan Press

BM İNSAN HAKLARI YÜKSEK KOMİSERİ DOĞU TÜRKİSTAN'A GİDECEK

Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet Mayıs ayında Çin'e gideceğini açıkladı. İnsan Hakları Konseyi'nde bir konuşma yapan yüksek komiser, "Çin hükümeti ile ziyaret için bir uzlaşmaya vardığımızı açıklamaktan memnuniyet duyuyorum" dedi.

Eski Şili Devlet Başkanı kendisine eşlik edecek ekiple birlikte, Çin'in "insanlık suçu" işlemekle itham edildiği Doğu Türkistan'daki Uygurların bulunduğu bölgeyi de ziyaret edeceğini sözlerine ekledi.

Michelle Bachelet, bu ziyaretinin ardından Doğu Türkistan hakkında Batılı ülkelerin ve sivil toplum kuruluşlarının uzun süredir beklediği bir rapor yayımlayacak. Bachelet 3 yıldır Pekin'den bölgeye "kontROLSÜZ" ve "doğrudan bir giriş" yapabilmesine izin vermesi talebinde bulunuyordu. Fakat bu talep Çin tarafından şu ana kadar kabul edilmemişti.

Toplama Kamplarında 8 Milyon İnsan tutuluyor

Bölgeye yapılacak tüm ziyaretlerin "dostluk" çerçevesinde olması gerektiğini be-

lirten Pekin, Doğu Türkistan'da BM'nin bir soruşturma başlatması fikrini reddediyordu.

Aralarında İngiltere, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'nin de bulunduğu batılı ülkeler Uygurlara karşı "soykırım" uygulandığını ileri sürüyor.

Birleşmiş Milletlere göre 1 milyon kadar Uygur Türkü Çin tarafından toplama kamplarında tutuluyor. Zira bu sayı son beş yıldır hiç revize edilmedi. Oysa Doğu Türkistan diasporası ve Kamp tanıkları Çin'den sızmış "çok gizli" belgelerde gösterilenler Çin'in alı koyduğu insan sayısının 2016 dan itibaren dönüşümlü olarak 8 Milyon'u geçtiğini teyit ediyor. Çin makamları suçlamaları reddederek buraların radikalleşmeye karşı kurulan 'mesleki eğitim merkezleri' veya birer okul olduğunu iddia ediyor.

Ocak ayında Çin basınında Bachelet'nin ziyaretine Pekin'in "yeşil ışık" yaktığına dair haberler çıkmış, tarih olarak 2022 yılının ilk yarısı gösterilmişti.

Muhammed Ali ATATURT-Türkistan Press

Çin rejimi Doğu Türkistan'da sözde "kırsal fazla emeğin işe yerleştirilmesi" yalanıyla köylerdeki Uygur gençleri Çin eyaletlerine ve Doğu Türkistan'ın değişik bölgelerindeki sanayi şehirciklere çalışmak üzere sürgün etmeyi devam ediyor. ASPİ raporuna göre 100 den fazla ülke ve 83 ünlü markaya mal tedarik etmede Uygur Müslümanlar köle işçi olarak kullanılıyor.

Doğu Türkistan'da 2017'den başlayıp hissedilen keyfi tutuklamalar kapsamında sayıları 3 milyondan aşan Uygur, Kazak ve diğer Müslümanlar, Nazi varı Toplama kamplarına hapsedildi. Dünya ne olduğunu anlamadan Kamplar genişletildi ve bu işin sonucunda Holokost ve Gulag'daki tutsaklar nasıl köle işçi olarak çalıştırılmışsa müslüman Uygurlarında akibetleri öyle oldu. Ancak bu sefer Çin rejim hükümeti Kamp dışındaki insanlardan çoğunluğu da köle işçi çalıştırma politikasına dahil etti.

Çin basınında çıkan haberlere göre, 2018'de 600.000 kişi, çoğunluğu genç-

lerden oluşan kabileler halinde Çin'in Shaanxi, Zhangxi, Hunan, Fujian ve Shandong eyaletlerine zorla çalışmaya sürgün edildiği öğrenildi.

“Doğu Türkistan'daki Sözde Xinjiang hükümeti İnsan Kaynakları ve Sosyal Yardım Dairesi Başkanlığı resmi internet sitesinde yayımladığı bilgilere göre sadece 2019 yılında 480.900 kişinin sözde "istihdam" edildiği açıklanırken bu artışın geçmiş yıllara göre %87'lik bir artış olduğu vurgulanıyor. Ayrıca Haziran 2020'ye kadar 50.000 Doğu Türkistanlı gencin Çin illerindeki şirketlere ihale edildiği "yılın başarısı" olarak tanımlanıyor.

37 ŞİRKET TOPLU SÖZLEŞMEYLE UYGUR KÖLE SATIN ALDI

Çin basını İstihdam ağının bildirdiğine göre Küresel çapta çok az tepki gören Çin, 22 Mart'ta Hotan Teknik okulunda 37 Çinli ihale şirketinin katıldığı bir "işe alım töreni" düzenlediği bildirildi.

Törende konuşma yapan komünist yetkililer, geçen yıl kırsal kesimde yaşayan 3 milyondan fazla insanın zorunlu çalıştırıldığını doğrularken, bu yıl zorla çalışmaya göndereceği köle işçileri dünyanın gözü önünde satışa sunduğu bir fuar'ı sözde "istihdam" ve "İşe yerleştirme Töreni" yalanıyla meşru göstermeye çalıştı.

Hotan Belediyesi Teknik okulu (Lisesi) spor salonunda tertip edilen sözde "Tören" toplu köle satışına, Doğu Türkistan'daki sözde "Xinjiang İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik Dairesi Başkanlığı, Tapu ve Kentsel-Kırsal Kalkınma Dairesi, Kamu İstihdam Hizmetleri Merkezi, Hoten Kentsel-Kırsal İnşaat Bürosu ve Çin yanlısı çeşitli İnsan Kaynakları Merkezileri vb. 37 Çinli ihale şirketi katıldı.

Rejim yetkililerine göre, bir sonraki adım olarak, bu yılın sonuna kadar kentsel alanlardan 22.000 kişinin ve kırsal alanlardan 632.000 kişinin sözde "yoksulluktan kurtarma" bahanesiyle köleliğe zorlanacağını açık açık ifade etmenin yanı sıra "iş gücü transfer sözleşmesi" yapma adı altında 200 iş fuarı daha düzenleyeceğini iddia etti.

2021'DE 3 MİLYON UYGUR KÖLELEŞTİRİLDİ

Çin Gayrimenkul Haber ağına göre Çin'in son bir yılda 477.400 Uygur genci istihdam bahanesiyle zorla çalışmaya gönderdiği, en son veriler, bir önceki yıla göre bu artışın %3,5 olduğunu ve Çin rejiminin

"Yoksulluktan kurtarma" ve "kırsal fazla iş gücü" bahanesiyle Doğu Türkistan genelinde 3.174 milyon insanı köle işçiliğe zorladığını ortaya koyuyor.

Gözlemciler, İşgalci Çin'in bir yandan Doğu Türkistanlıları genç yaşlı, kadın erkek çoluk çocuk demeden çeşitli adlar altında Çin vilayetlerine sürgün ederek zoraki çalışmaya gönderdiğini, diğer yandan da mali destek ve özel imtiyazlarla Çinli yerleşimcileri Doğu Türkistan'a kalıcı olarak yerleşmeye teşvik ettiğini, Doğu Türkistan'da Uygurları katlettiğini ve düzene uymayı kabul edenleri ise Çinlileştirdiğini kaydetti.

Çin propaganda ajansı Tanrıdağ ağına göre Çin rejim yönetimi 15 Şubat'ta Doğu Türkistan'da "insan kaynakları ve sosyal güvenlik" konulu bir konferans düzenlenerek, geçen yılki çalışmalarını raporladığı ve bu yıl için planlarını sunduğu, Plana göre Çin rejimi, 2022'de Doğu Türkistan'da 2,75 milyon kişiyi sözde "kırsal iş gücü" bahanesiyle Çin eyaletlerine sürgün ettiği öne sürülüyor.

Çin'in suç planları kapsamında sözde "yerel istihdam", "düzenli işe yerleştirme" ve "şehir dışı istihdam" adı altında Doğu Türkistan halkını köle işçiliğe mecbur ettiğini anlaşıyor.

İşgalci Çin, son yıllarda Doğu Türkistan halkını sistematik bir şekilde keyfi tutuklamayla toplama kamplarına veya hapishanelere hapsedmenin yanı sıra sözde "fazla iş gücü" yalanıyla Uygurları Çin illerine köle işçi olarak göndermeye devam ediyor.

Muhammed Ali ATATURT-Türkistan Press

LİSEDE OLMASI GEREKİRKEN ZORLA ÇALIŞTIRILYOR

Çin'in toplama kampları ve zorunlu çalıştırma politikaları Doğu Türkistan'daki aileleri param parça ederken, çok sayıda insanı da ucuz iş gücü olarak köle gibi çalışmaya mecbur ediyor. Son dönemlerde Çin kaynaklı sosyal medya platformlarına yansıyan lise yaşlarındaki Uygur erkek, kızlarının okullarda ilim tahsil etmesi gerekirken ucuz iş gücü olarak çalıştırılması dikkatlerden kaçmadı.

Kamp tanığı Zumret Davut hanımın kişisel sosyal medya hesabından paylaştığı video görüntülerinde 1 Şubat 2022'de Doğu Türkistan'dan Vuhan'daki bir fabrikaya 17-21 yaş arası 100 erkek ve kızları zorunlu çalıştırılmak üzere getirildiğini gösteriliyor.

APAÇIK KÖLE TİCARETİ YAPIYOR

Bir başka görüntüde de videoyu kaydeden Çinlinin "Şirketimde kayıtlı çok sayıda Xinjiang'lı öğrenci var. Uysal, her türlü işe eli yatkın, güvenli ve istikrarlı çalışma alışkanlığı var.! işe almak isteyen işverenler, iletişime geçebilir. (numara veriliyor) şeklinde dünyanın gözü önünde köle ticareti yaptığı kaydediliyor.

Çin komünist partisi son beş yıldır Doğu Türkistan halkının toplama kamplarında ve cezaevlerinde hapsedilme, zorunlu kürtaj ve kısırlık gibi suçlarla nüfusunu azaltmaya çalışırken bir yandan da Doğu Türkistan halkını zorunlu çalıştırmak için Çine sürgün etmeye devam ediyor. Diğer yandan Çinli yerleşimcileri çeşitli teşvik ve prestijli hayat koşulları vat ederek Bölgede kök salmalarını için propaganda çalışmalarını yoğunlaştırıyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Türkistan Press

KAŞGARLI MAHMUD'UN KEMİKLERİ SIZLADI

Çin işgal yönetiminin büyük Türk bilgini ve Dilcisi Kaşgarlı Mahmut'un memleketi ve aynı zamanda Türbesinin yer aldığı Kaşgar'ın Opal İlçesini turistik bölge olarak ilan ettiği açıklandı.

Uyghurnet'in Çin medyasına dayandırdığı habere göre, Mart ayının başlarında Opal İlçesini denetleyen Opal İlçesi ÇKP Yerel Sekreter Yardımcısı Cui Jiuxiu'nun Opal İlçesinin Kültür ve Turistik Bölge olarak düzenleneceğini açıkladığını duyurdu.

Haberde, Opal İlçesi ÇKP Genel Sekreter Yardımcısı olan Cui Jiuxiu'nun 2014 yılında Shandong Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Kaşgar'ın Opal İlçesinden sorumlu ÇKP İlçe Sekreter Yardımcısı olarak atandığını, onun Opal'da bulunan tarihi eserler ve Çin kültürünü tanıtmak ve ÇKP'nin

politikalarını uygulamak için büyük girişimlerde bulunduğu iddia edilerek, kendisinin bu önemli hizmetleri için Pekin'de Halk Temsilcisi olarak "ÇKP'nin İki Toplantı"sına katıldığı ve medyaya Opal'daki tarihi eserler Çin kültürü hakkında bilgiler verdiği de belirtildi. ÇKP Sekreter Yardımcısının ayrıca, Opal "Kültür -Turistik Bölgesi"-nin Opal halkına sadece maddi olarak zenginlik katmak değil, aynı zamanda manevi olarak da Çin kültüründen beslenmeleri gerektiğini ileri sürdü.

AMAÇ ÇİNLİLERİ TEŞVİK ETMEK

Geçtiğimiz yıllarda Türbesinin önünde bulunan muhteşem Kaşgarlı Mahmut heykelinin yerinden sökülerek kaldırıldığı

medya'da yer almıştı. Çin işgal yönetimi 2017'den beri Doğu Türkistan'ı dünyaya kapatmış ve ziyaret başta her türlü iletişimi yasaklamış bulunuyor. Şu anda Türbe Kompleksinin son durumu hakkında herhangi bir bilgi almak mümkün görünmüyor.

Gözlemciler, ÇKP'nin Opal'daki Kaşgarlı Mahmut Türbesinin de yer aldığı Kompleksi kültürel pazar olarak açıklamasının altındaki gerçek amacının Türk kültürünün bin yıllık bu kadim sembolü üzerinden Uygur kültürünü kendi yerine gömmek, onların bakım ve onarımını engellemek suretiyle benzerleri gibi tahrih olmasını ve dolayısıyla Türk tarihinin bu çok önemli kadim anıtını unutturmak olduğunu ayrıca bölgeyi Çin görünümüne dönüştürerek, iç turizimi yani Çinlileri Doğu Türkistan'a teşvik edip daha fazla Çinlinin bölgeye kalıcı olarak yerleşmesini planladığını belirtiyor.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA NELER OLUYOR?

Çin rejim hükümetinin sistematik baskıları ve asimilasyon politikaları ile Doğu Türkistan'da topyekûn bir halk, asimilasyon ve soykırıma uğradı... Milli, dini, siyasi ve kültürel olarak Doğu Türkistan'da Çinli olmayan tüm Türk kökenli milletler bu acımasız baskının kurbanı olmakta. Doğu

Türkistan'da soykırıma varan ağır insan hakları ihlalleri, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine maruz kalan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli şirketlerde çalıştırılıyor. Öte yandan, Birleşmiş Milletlerin resmi verilerine göre ise, ÇKP idaresinin kültürel soykırım

uyguladığı Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında milyonlarca insanı yasa dışı bir şekilde alıkoyduğu, insanlık dışı şartlarda tutulan Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri dünya kamuoyundan gizlediği biliniyor.

Zira Uygur Milli ve dini kültür mirasları yok ediliyor. Uygur tarihi ve kültürüyle ilgili kitaplar yakılıyor. Türk-İslam mimarileri ve tarihi şahsiyetlerin türbeleri, heykelleri yok ediliyor. İnanç özgürlüğü hiçe sayılıyor. Camiler yıkılıyor. Kur'anlar yakılıyor. Namaz kılmak, oruç tutmak kampa alınma nedeni olarak gösteriliyor. Türkiye başta olmak üzere yurtdışı ülkelerinde okumuş, seyahat etmiş olmak ya da sadece bunları yapan birinin akrabası olmak bile toplama kampına alınma veya hapse atılma nedeni sayılıyor.

"Kardeş aile" projesi adı altında her Türk aileyle ilgilenecek Çinli memur atandı. Sözde "kardeşler" özde kalleş Çinliler, aile mahremiyetini çiğneyerek Uygurların evlerinde 10 günlerce konaklıyor, aile üyelerinin rejime bağlılığını denetliyor.

Muhammed Ali ATATURT-Türkistan Press

Çin haberler ağının 25 mart bildirdiğine göre Doğu Türkistan'daki sözde "Xinjiang kamu güvenlik idaresi" ve Xinjiang Yüksek Mahkemesi, Çin genelinde 2021 yılına kadar tüm görevlerini % 100 tamamlayan en iyi kurum olarak belirlendi.

Habere göre, Xinjiang Kamu Güvenlik idaresi son yıllarda Doğu Türkistan'da kalıcı istikrarı, ilgili kuralları ve mekanizmaları korumak adına deneme bazında başarı elde ettiği, uzun ve büyük, karmaşık düzeydeki cinayetleri kapsamlı bir şekilde sonuçlandırmak ve merkezin politikalarına uyum konusunda tüm önlemleri eksiksiz yerine getirmek ve cezai işlemlerin tam anlamıyla uygulanmasında Çin genelinde en iyi kurum derecesine layık olduğu bildirildi.

Kamu güvenlik kurumlarının, hiçbir iz bırakmadan işlenen cinayetler ve "kimliksiz cesetler", kayıp vakaları, faili meçhul bütün cinai davaları ayrıntılarını düzenle-

yerek, geçmiş kayıtları inceleme ve bilgi toplayarak, tanıklarla yüz yüze görüşme ve çözülmeyi bekleyen cinayet ve düzinelence davayı sonlandırmada önemli rol oynadığı belirtiliyor.

HİÇBİR YASAL PROSEDÜR GÖZETMİYOR

Bilgilere göre Doğu Türkistan'daki Bölge Yüksek Mahkemesi, 23 Mart düzenlediği basın toplantısında 2021'den bu yana her yerel mahkemenin 17.600 hukuk davasına baktığını, bunlardan 4.000'i büyük ve küçük işletmeler ile devlete ait işletmeler arasındaki mali uyuşmazlıklarla ilgili hukuk davaları olduğu iddia edilirken, Doğu

Türkistan'daki keyfi tutuklamalar ile ilgili açılan dava veyahut bir toplu yargı, ceza infaz uygulandığı hakkında hiçbir bilgi bulunmuyor.

Gözlemciler, Çin hükümeti tarafından son 5 yıldır zoraki kaybolan, Toplama kamplarına alınan ve içeride ağır işkence sonucu şehit edilen sayısız kişiler de “kimliksiz cesetler” arasında var mı acaba? sorusunu yönelterek, faili meçhul değil, aşikare bir şekilde soykırım uygulayan Çin'in sözde “kamu güvenlik” ekiplerinin, tamamen merkezi hükümete yaranmak için Uygurlar üzerinde terör estirdiğini, kadın erkek, yaşlı genç demeden 2017'den beri büyük ölçekli keyfi tutuklama uyguladığını, açıkçası Doğu Türkistan'daki polis ve yargıçların hiç bir yasal prosedür gözetmeksizin çalıştığını tabi ki Çin genelinde en iyisi olduğunu vurguladı.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA NELER OLUYOR?

Doğu Türkistan'da Uygur ve diğer Türk halklarından milyonlarca kişi suçsuz yere toplama kamplarına alınmaktadır. Halen bu baskı tüm şiddetiyle devam etmektedir. Tanıkların ifadelerine göre tutuklulara işkence ediliyor. Sağlıksız şartlarda ellerinde kelepçe, ayaklarında zincirle yaşıyor. Kampta tutulanlara ne olduğu belirsiz ilaçlar ve iğneler veriliyor. Tırnak çekme, kamçı, elektrik verme gibi işkencelere maruz kalıyor. Kadınlar toplu teca-

vüze uğruyor.

Çin rejim hükümetinin sistematik baskıları ve asimilasyon politikaları ile Doğu Türkistan'da topyekûn bir halk, asimilasyon ve soykırıma maruz kalmaktadır. Milli, dini, siyasi ve kültürel olarak Doğu Türkistan'da Çinli olmayan tüm Türk kökenli milletler bu baskının kurbanı olmaktadır. Doğu Türkistan'daki insanlık dışı uygulamalar, her geçen gün dünya kamuoyunun daha çok gündemine geliyor. Etnik ve kültürel ayrımcılığa ve ciddi insan hakları ihlalleriyle karşı karşıya olan Doğu Türkistanlılar, ucuz iş gücü olarak Çinli firmalarda zorla çalıştırılıyor. Öte yandan, Çin Komünist rejimi tarafından sistematik soykırım uygulanan Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında 2016'dan itibaren 8 milyon insan yasa dışı bir şekilde alıkonuluyor. Kadınlar kısırlaştırılıyor, hamilelere zorla kürtaj yaptırılıyor.

Milyonlarca genç çalışma kamplarında veya Çin'deki fabrikalarda zorunlu köle işçi olarak çalıştırılıyor. dışarıda sözde serbest olan halka ise siyasi propaganda ezberlemeye tabi tutuluyor.

“Kardeş aile” projesi adı altında her Türk aileyle ilgilenecek Çinli memur atandı. Sözde “kardeşler” özde kalleşler, aile mahremiyetini çiğneyerek Uygurların evlerinde 10 günlerce konaklıyor, aile üyelerinin rejime bağlılığını denetliyor.

Genç kızlar Çinlilerle evliliğe mecbur ediliyor. Ailelerinden koparılan 1 milyona yakın çocuk, “melekler yuvası” adı verilen çocuk toplama kamplarında asimile ediliyor. Çince konuşmaya Çince yaşamaya, tıpkı bir Çinliymiş gibi davranmaya zorlanıyor.

Muhammed Ali ATATURT-Türkistan Press

Doğu Türkistan'ı işgal eden ve 73 yıldır sistematik soykırım uygulayan Çin, Ukrayna'yı işgal eden Rusya'yla aynı safta yer alıyor.

KAYNAKÇA

<https://www.haksozhaber.net>

<https://www.aa.com.tr>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

<https://turkistanpress.com>

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Doğu Türkistan'da neler oluyor?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?... Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşıyan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçeğişi bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler.

Genel Yayın Yönetmeni **Abdulvaris ABDULHALİK**

Grafik Tasarım **Örkeş**

Editör **Muhammed Ali ATAYURT**
Abdulvaris ABDULHALİK

Karikatür **Radwa ADL**

Yayın Kurulu **Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği**

Yayın Türü **Aylık Yayın**

Yazışma Adresi **Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dük 2**
Sefaköy K.çekmece İSTANBUL

info@turkistanmedia.com **www.turkistanpress.com** **www.istiqlalmedia.com**

+90 212 540 31 15 **+90 553 895 19 33** **+90 541 797 77 00**